

Współcześnie kluby wzajemnej wymiany działają w Ameryce Południowej, Kanadzie, Europie Zachodniej. W Polsce nie są znane tylko dlatego, że od dwóch dekad nasza ekonomia jest wspierana dotacjami UE i cały czas się rozwija. W Hiszpanii, we Włoszech czy Francji, gdzie bezrobocie wśród absolwentów jest istotnym problemem, systemy wzajemnego wsparcia są szerzej znane.

Wzajemną wymianę warto jednak prowadzić nie tylko ze względów ekonomicznych. To również sposób na większą integrację społeczną, na przykład lokalną – wśród mieszkańców osiedla, dzielnicy czy miasteczka. To szansa na to, żeby się lepiej poznać z szeroko rozumianymi sąsiadami i nauczyć funkcjonowania z mniejszym użyciem gotówki, a więc również zaoszczędzić ją na rzeczy, których nie da się kupić w ramach lokalnej wymiany.

Wymiana to też ekologia. Zamiast wyrzucać niepotrzebne rzeczy, możemy dać im drugie życie – spróbować je wymienić, czyli sprzedać komuś z klubu za punkty, za które potem od kogoś innego kupimy coś nam potrzebnego. Oczywiście zbędne rzeczy można też oddać na „fejsbuku” (prawie przy każdej miejscowości jest grupa pod tytułem „jedzie śmieciarka”). Wzajemniak jest rozwiązaniem pośrednim między szlachetnym oddaniem czegoś za darmo a próbą sprzedania za złotówki na jakimś portalu ogłoszeniowym, co zwykle kończy się sprzedażą za ułamek prawdziwej wartości. Na Wzajemniaku mamy szansę sprzedać coś za realną cenę, choć z użyciem „waluty” o węższym zasięgu, takiej znanej tylko znajomym i sąsiadom.

Wzajemniak to również, a może przede wszystkim, wymiana usług – na przykład wymiana lekcji języków obcych, wszelkiego rodzaju korepetycji, usług remontowych, a nawet wzajemnego podwożenia się sąsiadów do pracy (to temat naszego nowego startupu, na jesień tego roku). Dzięki temu może nie trzeba już będzie kupować korepetycji z matematyki za gotówkę? Może wystarczy udzielić komuś chętnemu lekcji z francuskiego, a potem za te punkty kupić od kogoś innego korki z matematyki dla naszego dziecka? Ekonomisci nazywają takie działanie „wielobarterem”, chociaż jest to w rzeczywistości zwykły zakup i sprzedaż z użyciem substytutu pieniądza, którego pewną, niewielką pulę dostajemy z góry na start, trochę jak w grze Monopoly (no może bardziej pożyczamy niż dostajemy; nie jest to dosłowna darowizna). I to jest istota pomysłu – w normalnym świecie brak gotówki uniemożliwia wymianę i w ogóle funkcjonowanie, a w świecie Wzajemniaka, jeśli tylko mamy cokolwiek na wymianę, nawet własny wolny czas, gotówka przestaje być problemem, przestaje być ograniczeniem.

Wzajemniak to społeczność, klub wzajemnej wymiany dóbr i usług rozliczanych punktami, czyli czymś w rodzaju lokalnej waluty. Historia lokalnych walut jest bardzo długa. Są dobrym rozwiązaniem na czasy kryzysów i braku dostępu do normalnej gotówki. Świetnie też integrują lokalne społeczności. Najciekawsze przykłady pochodzą sprzed 100 lat, z czasów wielkiego kryzysu, gdy funkcjonowały w Austrii, Niemczech, Szwajcarii, USA.

wzajemniak.pl

czyli alternatywna ekonomia Jak sprawnie wymieniać się dobrami i usługami, gdy nie mamy gotówki

PIOTR KRUPA-LUBAŃSKI

Wzajemniak został wymyślony na czasy kryzysu i bezrobocia, czyli zjawisk nieznanych w Polsce od dekad. Może być jednak swego rodzaju zabezpieczeniem na przyszłość – nigdy nie wiadomo, jakie zamieszanie przyniosą jeszcze epidemie, jeśli potrwać dłużej. Ciekawostką jest to, że światy wzajemniakowych społeczności, dzięki punktowej walucie oraz operowaniu na podstawowych dobrach i usługach wymienianych między znajomymi czy sąsiadami, mogą być odporne na zawirowania i kryzysy rynkowe na poziomie kraju. To może być kiedyś jego poważną zaletą.

Wzajemniak odtwarza warunki i relacje z małych społeczności plemiennych, gdzie wszyscy wszystkich znają. Tutaj wszystko jest oparte na zaufaniu. Jedną z zasad Wzajemniaka jest to, że saldo naszego konta punktowego jest widoczne dla innych użytkowników – naszych znajomych. Dzięki temu unikamy „pasażerów na gapę”, a każdy ma motywację do utrzymywania „społecznej postawy”. Jeśli nasze saldo będzie przez długi czas ujemne i nic z tym nie zrobimy (nic nie sprzedamy ani nie wykonamy żadnej usługi), to znajomi będą widzieć jak na dłoni, że trochę „pasożytujemy”. Trochę jak w rodzinie lub małej wiosce: wszyscy z grubszą wiedzą wszystko o wszystkich, co będzie nas motywować do pilnowania się, aby mniej więcej tyle samo dawać z siebie społeczności, co od niej brać, czyli pilnować, aby nasze saldo nie było zbyt długo i głęboko na minusie. To takie zdrowe, fundamentalne zasady ekonomii społecznej.

Wzajemniak składa się z trzech

niezależnych części: uproszczonego „fejsbuka”, gdzie utrzymujemy swój profil, posty i linkujemy się ze znajomymi, serwisu ogłoszeniowego, w którym zamieszczamy oferowane przedmioty i usługi, wyceniane w punktach, złotych lub obu tych walutach naraz. Trzecia część to system rejestrowania w punktach transakcji dokonywanych między użytkownikami. To kluczowa część systemu – dzięki saldom punktowym wiemy, jak wyglądają nasze relacje ekonomiczne z innymi członkami „plemienia” Wzajemniaka.

Salda naszych kont oraz ilości przeprowadzonych transakcji są widoczne dla wszystkich znajomych (bez szczegółów na temat tego, co i za ile kupiliśmy/sprzedaliśmy). Dzięki temu wszyscy wiedzą, na ile jesteśmy aktywni w społeczności.

Do Wzajemniaka warto jest wchodzić tylko razem, namawiając od razu grupę swoich znajomych czy lokalną społeczność. Tylko wtedy wymiana będzie szła sprawnie. Jeśli chciał(a)byś zostać moderatorem takiej lokalnej, wzajemniakowej grupy, skontaktuj się z nami.

Wzajemniak został założony przez kilkusobowy zespół Fundacji Demokracji Bezpośredniej (KRS 400498, nasz adres to: www.demok.pl/fundacja, budujemy, między innymi, systemy internetowe do demokracji lokalnej, na przykład: www.Podkowa.Demok.pl – podobny możemy uruchomić też w Twojej miejscowości, skontaktuj się z nami). Był też wielokrotnie konsultowany z ekonomistami z Uniwersytetu Warszawskiego oraz Polskiej Akademii Nauk.

Zapraszamy do udziału w zabawie,

a poniżej lista dobrych rad – krótki przewodnik po korzystaniu z portalu www.Wzajemniak.pl.

Dobre rady – jak używać Wzajemniaka:

1. Załóż konto i wypełnij starannie profil. Tu nie można być anonimowym – wszystkie zasady funkcjonowania Wzajemniaka odnoszą się do zasad funkcjonowania pierwotnych plemion ludzkich. Wprowadź oferty przedmiotów, które masz na sprzedaż (lub możesz pożyczyć znajomym) oraz usług, które możesz wykonywać w ramach wymiany.

2. Ceny swoich usług i przedmiotów możesz ustalić w punktach lub złotych (lub jednym i drugim), przyjmując, że 1 punkt ma taką samą wartość, jak 1 złotówka. Możliwość wyceniania przedmiotów i usług jednocześnie w punktach i złotych przydaje się wtedy, gdy nie chcesz sprzedawać pewnych usług wyłącznie za punkty, bo potrzebujesz również złotych. Dla przykładu: używany rower może być wyceniony na 200 zł plus 300 punktów, co oznacza, że jego wartość szacujesz na 500 zł.

3. Poszukaj w serwisie znajomych i zlinkuj się z nimi. Jeśli im ufasz, udziel im rekomendacji i poproś ich o to samo. To pozwoli administratorowi przyznać Ci pulę punktów „na start” w formie prawa do debetowania konta z punktami. Twój profil musi być jednak przedtem w miarę kompletnie wypełniony. Zaproś jak najwięcej swoich znajomych do Wzajemniaka – tylko wtedy, gdy będzie nas dużo i będzie można znaleźć w nim każdy rodzaj usług, stanie się przydatny dla wszystkich.

4. Dbaj o to, aby saldo Twojego konta nie pozostawało zbyt długo ujemne, ponieważ to świadczy o tym, że więcej bierzesz od społeczności, niż jej dajesz, a między jednym a drugim warto zachować zdrową równowagę. Saldo konta z punktami we Wzajemniaku nie świadczy o Twoim stanie posiadania, lecz o bilansie Twoich rozliczeń z całą społecznością jego użytkowników – warto o tym pamiętać.

REGULAMIN

1. Profil i dane osobowe

Ponieważ portal służy do rozliczania wzajemnej wymiany pracą, usługami czy innymi dobrami, PROFIL musi zawierać prawdziwe dane i w miarę rozpoznawalne, chociażby dla znajomych, zdjęcie. Zdjęcie kota zamiast własnego też ujdzie, ale wtedy Moderator raczej nie przyzna nam prawa do debetu w punktach. Adres podajemy tylko orientacyjnie (kod pocztowy, miejscowość, ewentualnie ulica, ale bez numeru domu). Numer telefonu czy e-mail również jest potrzebny, ale system pokazuje go tylko tym użytkownikom, których sami oznaczymy jako znajomych.

2. Znajomi

Wzajemniak to nie Fejsbuk. Przez znajomych oznaczamy tylko osoby, które rzeczywiście znamy i których profili jesteśmy pewni. Dzięki temu zminimalizujemy ryzyko pojawienia się w portalu anonimowych osób, które chętnie coś przyjmą, ale nic nie dadzą od siebie.

3. Punkty i złotówki

Przy pomocy punktów (i ew. złotych) kupujemy i sprzedajemy przedmioty i usługi. Robimy to poza systemem, w nim notujemy tylko transakcję. Ceny staramy się ustalać tak, jak robilibyśmy to w złotych (1 pkt = 1 zł). Punkty po prostu zastępują złotówki. Jeśli pewnych rzeczy (czy usług) nie jesteśmy w stanie oferować bliźnim wyłącznie za punkty, możemy je wycenić jednocześnie w złotych i punktach. Wtedy, wystawiając na sprzedaż np. stary rower, wpisujemy w formularz, że sprzedamy go, na przykład, za 100 zł plus 200 punktów, bo uważamy, że jest wart łącznie ok. 300 zł.

4. Debet i saldo konta punktowego

Jeśli saldo punktów na naszym koncie wynosi zero, to raczej musimy zacząć działalność od sprzedania czegoś, a dopiero potem będziemy mogli coś

kupić. Możemy też poprosić Moderatora, aby przyznał nam debet (rodzaj kredytu w walucie punktowej), który zrobi to, o ile nasze konto będzie wyglądać wiarygodnie. Debety są potrzebne, bo bez nich w ogóle nie doszłoby do pierwszych transakcji w systemie. Saldo konta mówi nam, jaka jest relacja pomiędzy ilością pracy/dóbr, jaką przekazaliśmy innym użytkownikom, czyli ile zrobiliśmy dla społeczności. Jeżeli nasze saldo jest przez dłuższy czas ujemne, to powinniśmy coś wystawić na sprzedaż i raczej nie odmawiać prośbom o nasze usługi ze strony innych użytkowników, bo mogą nas uznać za pasożyty. Co ważne, saldo punktowe każdego użytkownika jest widoczne dla wszystkich innych użytkowników, trochę jak w małej plemiennej wiosce, gdzie wszyscy wiedzą wszystko o wszystkich. Jawność aktualnego salda konta jest jedną z głównych reguł działania Wzajemniaka.

5. Dane o transakcjach

Dane o transakcjach są przechowywane w systemie przez 3 miesiące (nie chcemy trzymać Waszych, potencjalnie wrażliwych danych o zakupach/przedażach na serwerze). Saldo pozostaje aktualne przez cały czas. Dane o transakcjach można sobie ściągnąć ze swojego konta w formie pliku PDF.

6. Transakcje i punkty

Operator portalu Wzajemniak nie wymienia punktów na złotówki ani odwrotnie. Zanim zdecydujemy się sprzedać coś za punkty, korzystając ze Wzajemniaka, sprawdźmy, czy na portalu są jakieś usługi lub towary, które chcielibyśmy potem za te punkty kupić lub zaakceptujmy fakt, że trzeba będzie poczekać, aż się pojawi się to, co będzie nas interesować. Tym bardziej, że dopiero rozkręcamy ten eksperyment ekonomii społecznej.

7. Bezpieczeństwo danych

Twój numer telefonu oraz email są widoczne tylko dla osób, które oznaczysz jako znajomych.

Informacja o plikach cookies

Nasza strona internetowa używa plików cookies (tzw. ciasteczek) w celach statystycznych, reklamowych oraz funkcjonalnych. Dzięki nim możemy indywidualnie dostosować stronę do twoich potrzeb. Każdy może zaakceptować pliki cookies albo ma możliwość wyłączenia ich w przeglądarce, wskutek czego nie będą zbierane żadne informacje. **K**

wzajemniak.pl

SPOŁECZEŃSTWO WZAJEMNEJ WYMIANY DÓBR I USŁUG ROZLICZANYCH PUNKTAMI